

GAZET'A TRANSILVANIEI.

Redactiunea si Administratiunea:
Brasovu, piati'a mare Nr. 22. — „Gazet'a“ ese:
Jof'a si Dumineca'.

Pretiul abonamentului:
pe unu anu 10 fl., pe siese luni 5 fl., pe trei luni
2 fl. 50 cr. — Tieri esterne 12 fl. pe unu anu se
28 franci.

Anulua. XLIII.

Se prenumera:
la postele c. si r. si pe la dd. corespondenti.
Anunțurile:
un'a serie garmondu 6 cr. si timbru de 30 cr
v. a. pentru fiacare publicare. — Scrisori ne
francate nu se primescu. — Manuscrise nu se
retramătu.

Nr. 48.

Dumineca, 27 | 15 Iuniu

1880.

Denuntiari si suspițiunari.

Brasovu 26/14 Iuniu.

Dicamu in numerulu trecutu alu fóiei nostre, dupa ce pe calea administrativa nu se face nimicu pentru noi Romanii, suntemu datori, incatuita medilócele, se recurgemu din tóte poterile ajutoriulu propriu, care este ertatu intre marginile legei si pe care ni 'lu dictéza interessulu de esistentia.

Candu amu scrisu cuvintele aceste, amu fostu consigli de greutatile si pedecile ce avemu a le intimpina in acésta tiéra si atunci, candu ne luamu refugiu la ajutoriulu propriu legiuitu. Guvernulu maghiaru nu numai că nu dà poporului nostru romanescu nici unu ajutoriu, dér' vedem, că se uita cu ochi rei si atunci, candu acest'a voiésce se 'si iugite singuru cu propriele medilóce. Noi Romanii am fostu intotdeun'a si suntemu si astadi priviti că desce copii masteri ai statului ungari. Nu trece o singura ocasiune, că se nu ni se arate acésta in unu modu séu altulu. Si 'n adeveru, déca sconpolu administratiunei maghiare a fostu, că se ne convinga, că poporulu romanescu n'are a se asupta la nici unu sprigiu din partea ei, atunci trebuie se recunoscemu, că si-a ajunsu acestu scopu Romanii ardeleni si ungureni au cästigatu trist'a convingere că pentru ei că Romani nu este locu in caprinsulu intregei constitutiuni unguresci.

Si nu-i destulu că suntemu priviti că nisce copii masteri, carora li se dau numai cojile uscate, candu celorlalți li se unge pânea cu untu, dér' capulu nostru mai apesa inca si teribil'a povara suspițiunei. Ori-ce amu intreprinde pentru populu nostru si 'n folosulu desvoltarii sale din opri'a nostra initiativa, este espusu celui mai nespusu. Potemu dice, că in acesti 12 ani urma s'a organisatu unu sistem completu de denuntiare in contra nostra si a intentiunilor si a telor nóstre.

Câte odata ne cuprinde unu semtiu că si candu in vechi'a nostra patria amu fi nisce arestanti, sati pe pecioru liberu. Pêna ce suntem risipiti care vediendu'-si numai de trebile sale private, atimpinam celu mai completu indiferentismu din partea maghiara, indata ce inse ne adunam mai mult la unu locu spre a ne consultá séu a intreprinde ceva intr'o afacere de interesu nationalu, care „magyar ember“, fia si numai unulu din cismariloru politisanti, se crede indatoratu si autorisatu de a ne denuntia la cinstita ocârmuire, voim se conspiram si Dumuedieu mai scie ce.

Cea mai veninósa arma, de care maghiarismulu violent se folosesce in contra nostra, a fostu si denuntiarea. Suntemu descrisi că nisce inimici ai statului, că unu elementu subversiv, care trebuie se suprimatu. Pe bas'a acésta avemu se suferimu anteriorismu cumplitu si orice mesura's ar'luá in contra noastră, fia ori cătu de nedrépta, este escusata, căci noi căti ne interessamai de aprópe de desvoltarea poporului nostru suntemu in ochii conlocuitorilor nostri maghiari si chiaru in aceia ai d-lui ministru-presedinte numai nisce „agitatori fara conștiință“.

Nu de multu in comitatulu Albei superioare din acei multi, cari sunt chiamati séu se suntemu chiamati a veghiá in deosebi asupra salutei statului, a denuntiati la d-lu ministru de interne si delegati comitetului pentru Romanii inundati, instituitu in Brasovu, din cauza, că au impartitul comunele dela tierii Ampoiului ajutóre intre suntemu fara intreviarea oficiului politicu. Cine si ce scopu au avutu acesti delegati cu impartirea celorlor, ore n'au agitatatu ei in contra statului? cauza destula că facia de nisce ómeni suspitosi că nu se fia de lipsa intreviarea directa a ministrului.

Dilele aceste redactorulu „Gazetei“ si d. N. T. Ciurcu primira dela primaria o citatiune

ungurésca-nemtésca, prin care li se face cunoscutu, că Escel. S'a d-lu ministru-presedinte nu e multiamitit cu modulu cum s'au impartit ajutórele intre inundati si de aceea cere dela noi socotél'a despre sumele ce le-amu primitu si le-amu impartit.

Cetitorii nostri au vediutu din procesele verbale, ce le amu publicatu pêna acum, ce procedere amu urmatu la impartirea ajutórelor, unde numai s'a potutu amu chiamatu la impartire pe representantii autoritatilor comunale, bisericesci si chiaru si comitatense. Amu facutu acésta nu pentru că legea ne-ar' fi prescris o asemenea procedere, ci din cauza, că se nu damu ansa la nici o banuiéla, fia din partea ocârmuirei séu a publicului contribuentu.

Cu tóte astea n'amu potutu se terminamu nici acésta opera umanitara fara a ne vedé espusi la cea mai umilitore suspițiunare chiaru din partea ministrului de interne.

Ceea ce este odiosu in acésta afacere nu e insasi intreviarea guvernului a carui dreptu de controla nu se poate nega, ci faptulu, că, fara a ne asculta mai inainte, pe bas'a unei simple denuntiari ministrulu ne tractéza, că pe unii, cari ar' fi commissu unu lucru neertatu, presupune ceva reu despre fapt'a nostra.

Este in adeveru unu casu pote unicu pêna acum, că doi particulari, membri ai unui comitetu filantropicu, se mérga se impartia ajutóre intre tienarii romani. Asemenei lucruri se intempla in state inaintate că Anglia, dér' nu pe la noi. Ei bine ore singularitate faptei pote detrage ceva din valórea ei, că fapta buna umanitara? A trebuitu se simu suspițiunata si in exercitiulu datorieei acestei'a caritative cătra fratii nostri nenorociti? De ce se nu fia cu putintia că noi se fi semtitu o adeverata mila pentru ei, că motivulu lucrarei nostra se fia curat, de binefacere, fara alte scopuri ascunse politice?

Nu esista nici o lege, care se prescrie, că asemenei ajutóre caritative să se imparta numai cu intreviarea autoritatilor politice, si nu scim pe ce se baséza rescriptulu d-lui ministru deótrece nu ni s'a impartasit u mai multu, decat se vede din citatiunea ce-o publicam mai josu in traducere. De candu nu mai este ertatu a imparti mila fara finită de facia a pretorelui séu a vice-comitelui? Amu mai intielege déca dela o societate straina s'ar' cere acésta, dér' nu dela unu comitetu instituitu in patria pentru ajutorarea tienilor din patria.

In declaratiunea ce delegatii comitetului nostru au dat'o la primaria, ei au exprimat profund'a parere de reu pentru procederea cu totulu nejustificata a ministrului de interne, prin care s'a aruncat unu prepusu greu asupra activitatii comitetului, fara de o cercetare prealabila.

Ceea ce amu facutu, amu facutu in buna consciintia si 'n façia publicului si n'avemu a ne teme de nici unu fetiu de denuntiare. Acestu casu dovedesce din nou cum suntemu priviti noi Romanii de cătra ocârmuatorii de adi si ce greutati avemu de a intimpiná si atunci candu intre marginile legei recurgemu la propriulu ajutoriu, dupa ce guvernulu, precum vomu aratá altadata, nu face niciu pentru tienulu romanu.

Cronic'a evenimentelor politice.

Dupa o telegrama dela Vien'a a diarului „Pester Lloyd“ cestiunea Arab-Tabi'a se poate consideră că deja rezolvata si inca in f a v o r e a (?) R o m a n i e i. Acésta telegra:na dice: Circular'a baronului Haymerle, prin care a propus unu compromissu spre resolvarea cestiunei Arab-Tabia, a avutu celu mai bunu succesu. Afara de in. Pórtă, despre care nu poate fi dubiu că va consemni, tóte poterile au primitu arangamentulu propusu. Cateva cabinete

ce-i dreptu au facutu dependenta consemtirea loro dela consemtirea Russiei; deótrece inse cabinetulu de Petersburg a primitu traseulu propusu fara reserva, intielegerea intre poteri se poate consideră de perfecta. Propunerea Austro-Ungariei suna asa:

„Traseulu se incepe dela tiérmulu dreptu alu Dunarei la punctulu stabilitu de cătra majoritatea comisiunei de delimitare in spre ostu de Silistri'a, merge apoi facendu o mica curva spre sudu pêna la cõst'a jumetate a contra fortului, alu doilea alu inaltimeti dela Arab-Tabia, se cobóra apoi intr'un unghiu dreptu pe cõsta in josu, spre a se urcă apoi directu earasi pêna la creast'a primului contrafortu alu aceleiasi inaltimi, lasandu Arab-Tabia Romania.

Guvernulu romanu se fi declarat deja că primesc si va executa acésta propunere, esprimandu multiamirile sale pentru midilociire. — Scirea acésta o aduce „P. L.“ dupa „Fremdenblatt“, diarulu „Neue freie Presse“ inse, care primește informații directe din cercurile guvernamentale romane, nu numai că se 'ndoiesce, că guvernulu romanu ar' fi primitu deja propunerea Austro-Ungariei. dér' o spune curat, că România n'are nici o cauza de a multiami Austriei pentr'unu proiectu, care face pe voi'a Russiloru si Bulgariloru. Bine că li se lasa Romaniloru Arab-Tabia, acésta inse puçinu le va folosi, déca positiunile, cari domina podulu ce va fi a se construi la Silistri'a se adjudeca Bulgariei. Suntemu curiosi a vedé cum judeca guvernulu romanu asupra nouei propunerii de delimitare.

Corespondentulu din Bucuresci alu diarului vienezu oficiosu „Politische Correspondenz“ scrie cu data din 3/15 Iuniu, că, intru cătu privesce motivele cari au facutu pe cabinetulu romanu că se tramita pe d. D. Bratianu la Paris si la Londra, asta acum in urma ceea-ce urmăza:

„In punctulu in care au ajunsu lucrurile astadi guvernul pinciaru trebuia neaperatu se cunoscă exactu dispositiunile si atitudinea cabinetelor din Londra si Paris in privint'a Romaniei si a stabili cu aceste din urma relatiuni pe cătu se pote de intime. Dumitru Bratianu, frate alu presidentului Consiliului, Ioan Bratianu, trebuiea se para ministeriului celu mai aptu pentru a implini aceasta misiune importanta. La Londra unde pe lenga altel era vorba de unu actu de curtenire facia cu noulu cabinetu, nimeni n'ar' fi potutu face mai mari servitii României de cătu numai d. D. Bratianu, care, sunt acum mai multi ani trecuti, a petrecut cea mai mare parte a esiliului séu pe tienurile Tamisei, si care a remas din acea vreme in relatiuni personale si intime cu d. Gladstone, Granville si alte personalitati actualmente la putere. Pe de alta parte ómenii de Statu anglesi de siguru nu cautau alta ceva de cătu a fi informati de cătra unu ne-nglezu, care a statu atata timpu la Constantinopole in calitate de agentu diplomaticu, asupra starei de lucruri din Turcia.

„Se evita si astadi inca de a intra in amenuntele missiuni speciale a d-lui D. Bratianu. Cu tóte aceste se opune, că cestiunea Arab-Tabie, cuprindendu si lini'a de fruntarii trasa de comisiunea europeana intre Dobrogea si Bulgaria, au fostu de o potriva discutate in cursulu intretinerilor respective si că dorint'a de a vedé executandu-se decisiunile internationale relative la aceasta cestiune a fostu esprimata cu ocasiunea aceasta. Nu ne insielamu de locu admitendu, că de asemenea a fostu vorba despre aspiratiunile Romaniei relative la proclaimarea eventuala a ei de regatu, care firesce va trebui se fia votata de corpurile legiuitore.

„Ceea ce-i siguru, urmăza a dice corespondent'a, este că cabinetulu romanu nu perde din vedere acestu proiectu si că nu va procede la o astfel de proclamare eventuala a ei de regatu, care firesce va trebui se fia votata de corpurile legiuitore.

si in aceasta directiune cum va gasi cu cale." Totu in interesulu dinastiei guvernului crede, că acăsta proclamatiune este oportuna, căci elu este convinsu, că acăstă ar' fi celu mai bunu mediloci de a nimici odata pentru totu-deauna sperantiele diversilor pretendentii, (?) cari s'au ivitu in tiéra."

Eata citatiunea, despre care vorbim in articululu de fondu:

Nr. 5448 ex 1880.

D-lui **Dr. Aurel Muresianu**

redactorulu „Gazetei Transilvaniei”

loco

(unguresc:) Conformu inaltului rescriptu alu Escentientiei Sale ministrului de interne cu dat'a 28 a lunei trecute Nr. 23294 Dr. Aurel Muresianu redactorulu „Gazetei” ce apare in Brasiovu si Nicolae Ciurcu privatieru au impartit in cerculu Ighiului maghiaru cu deosebire pe riulu Ampoiului ajutore intre inundati fara intrenirea organelor administratiunei politice

(nemtiesc) Despre acăstă sunteti incunoscintiati in urma ordinului vice-comitelui (subprefectului) de aci cu dat'a 3 l. c. Nr. 4479 ex 1880 cu acea provocare că, provediuti cu socotél'a asupra ofrandelor caritative adunate si impartite, se ve presentati punctual la infaçisarea ce va ave locu in 25 l. c. inainte de amédiu la 9 ore inaintea acestui oficiu.

Brasiovu in 14 Iuniu 1880.

Magistratulu (primaria) orasiului :

Brennerberg m. p.
primariu.

Thomas dir. Expedit.

Macedo-Romanii si Grecii.

De curându a publicatu „La Republique Française” o corespondintia din Salonicu, care se occupa de cestiunea cutio-vlahu espunendu argumeantele, pe care le dau Romanii in favorea revindicarilor loru si care — dice coresp. — sunt departe de a fi lipsite de valore. Eata, dupa „Romanulu” partea cea mai momentosă a acestei interesante corespondintie :

„Ce dicu Grecii? Că nimicu nu este mai puçin doveditu de cătu originea romana a Cutio-Vlahiloru; că limb'a vorbita de acesti'a n'are decât o inrudire fără departata cu limb'a romana; că ei nu se folosesc de cătu de bisericele si de scolele greceschi; că tendintele si aspiratiunile loru sunt greceschi, cu unu cuventu, că, déca Cutio-Vlahii nu sunt greci, ei sunt celu puçinu fără greciti.”

„Macedo-Romanii — căci pentru romani numirea Tintari n'are nici o noima, si Cutio-Vlahi' adeca Vlahi schiopi, este unu terminu de disprestiu, pe care ei ilu respingu — ocupa totu teritoriu, care se intinde dela Achidr'a pénă la Morea si de la Coyani pénă la Marea Adriatica in apropiare de Durazzo. Dupa Thunmann, „ei forméza unu poporu mare si numerosu. Represinta jumetate din poporatiunea Traciei si trei patrate din a Macedoniei si a Thesaliei. Intru ceea ce privesce Macedon'i, tota partea apusana, despartita prin diagonal'a, ce s'ar' trage dela Kopuili la Salonicu coprindendu Voden'a, Ostrovu, Florin'a, Monastiru, Prelep, Ochrid'a, Rem'a, Fornovo, Castori'a, Coyani, Ianin'a, cu districtele de prin pregiuri: la resârbitu Serces si satele d'impregiuri ar' puté fi private că unu teritoriu esclusiv romanu.”

„Căti sunt ei, acesti Macedo-Romani transdunarenii, adeca, cari traiescu in Traci'a, Macedon'i, Thesali'a, Epiru si Albani'a? Aici statistic'a orientala intra in domeniulu fantasiei sale. Căci nu trebuie se uitamu, că statistic'a oficiala, regulata si precisa, este unu obiectu de luxu in tienuturile nostru. Trebuie d'er' se ne raportamu la apreciarile n a t i o n a l e, mai multu séu mai puçinu desinteressate, la ale caletoriloru, si ele varieză cu deosebire cele mai simtitórie, d'er' ale caror cause potu fi recunoscute si intieles. Boné numera vreo 600,000 Macedo-Romani; d'er' elu nu cunoscea tota intinderea elementului romanu, respondit upe la Secres, Voden'a, Monastir, in Thesali'a orientala si in Albani'a. Colonelulu Leake gasea 500 sate macedo-romane in Macedon'i, Thesali'a si Epiru, adeca vreo 500,000 locuitori. Eaca d'er' unu minimum. Inse cifrele acestea datează de o jumetate de seculu; poporatiunea s'a sporit de atunci si afara de acăstă unulu séu celalaltu dintre acesti caletori, cu midilócele de investigatiune fără incomplete, ce esistau p'atunci, n'au potutu basă classificatiunea loru de cătu pe limba si cultu;

ei bine, comerciantii si meseriasi macedo-romani din orasiu vorbescu mai bucurosu grecesc, pentru inlesnirea relatiunilor loru; cătu despre cultu, vomu vedé, că in acea epoca era cu neputintia de-a urmă altulu de cătu celu practicatu de clerulu grecu. — Si déca venimu la interesele contemporane, gasim cu totulu alte cifre. D. Bolintineanu, evaluéza pe Macedo-Romani la 1,200,000; d. Balacescu, care a cutreeratu fiacare orasiu si fiacare satu din Peninsula, la 2,800,000. Cătu despre ultim'a Blue-Blook (Cartea Albastra a Angliei) ea nu numera decât 50,000 numai la fruntariile turco-greceschi. Se ne multiamu cu cifra adopata de d. Bolintinénu, 1,200,000. Nu merita ea ore se destepte atentiu, si congressulu din Berlinu, care nici n'a voit u se essamineze memoriu ce i-s'a presentatu in acăsta privinti'a, n'a manifestatu elu ore o prea mare nepasare fața cu nesce interesse, cari aveau totu asia de bine, că si altele, cuvintele loru de a fi?

„Dela acăsta cestiune a numerului se trecemu la aceea a originei; aici era ne aflam u puçinu in domeniulu problemelor, de orace ni se presinta patru sisteme. Dupa un'a Macedo-Romanii ar' descinde dela vechii Traci, cari primisera dela colonii militari din Rom'a limb'a latina; dupa cealalta, ei ar' avea aceeasi origine, că si poporatiunile romane din Daci'a. A trei'a opiniune ar' voi, că deserta Daciei se fi fostu deplina sub Aurelianu, otarit u adaptati aceste poporatiuni in contra barbariloru, dincolo de Dunare, de unde nu s'ar' fi reintorsu in patri'a loru de cătu prin secolulu alu doisprediecelea, inse lasandu pe nouu teritoriu ocupat u fractiune a emigratiunei, originea grupelor romane actuale din Olimpu si Pindu. A patra opiniune in fine voiesce se sustiena, că in epocha retragerei lui Aurelianu Romanii se desbinara in două grupuri, dintre care unu se asiedia in Messi'a, Bulgari'a de astadi, er' celalaltu caută unu refugiu in Carpatii septentrionali.”

„Ori-cum ar' fi, de ne vomu intorce pénă la Daci, séu de nu vomu plecă de cătu dela coloniile militare romane, esista in originea Romanilor si a Macedo-Romanilor pucte de contactu invederate; obiceiurile, serbările, subscriptiunile sunt aceeasi: Rusaliile, serbatori numite cu acelasi nume in amendoué limbele si care consta in a duce rose pe mormentele celor morti: Filippii, care se practica in primele septembrau ale postului si in timpul căror'a se facu colaci, cari se impartu pe la trecetori in diu'a de anulu nou, copii macedo-romani preamblandu-se cu o ramura de maslinu, pe candu in Romani'a, lipsindu asemenea ramure naturale, copii facu de cele artificiale (sarcove); Mosi si séu serbatorea strabuñiloru, care e totu asiá spre nordu că si spre sudu de Dunare, si obiceiulu, care esista atatu in Roman'a că si in partile balcanice, că poporatiunea se bata cànii intr'o di din lun'a lui Februaru in amintirea luarii Romei de cătra barbari. Dóuedieci de alte exemple de acelasi felu sunt usioru de citatu. Tote acestea n'au ore o insenatate reala?”

Intru cătu privesce limb'a corespondentulu luandu esempe din diarulu macedo-romanu „Fratili'a intru dreptate” snstiene, contra Greciloru, cari dicu că unu Romanu nu se poate intielege c'unu Macedo-Romanu, că noi intielegem perfectu limb'a macedo-romana, a careia origine latina e lesne de recunoscutu, si a careia verbu, acăstă pétra de cunoscere a tuturor limbelor, este identicu prin moduri, prin timpuri si prin conjugatiune. Déca mai departe Macedo-Romanii n'au biserici romane cu limb'a loru caus'a este că Fanarulu a interdisu intrebuitiarea ei in biserici si a mersu pénă a face să se arda cărtile de rogatiune romane. Totu asia au grecisatu si scolele, inse unu ordinu vizirialu a autorisatu la 1878 crearea de scole romane in Turci'a si de atunci s'au deschis 15 scole pentru baiati si 3 pentru fete cu peste 2000 de elevi si 21 profesori, cari se sustienu prin subventiuni dela comune si donatiuni pe langa cari se adaugu 60,000 lei proveniti dela ministerulu instructiunei publice in Romani'a. Finindu corespondentele dice: Nu e ore lucru firescu, că Romanii se silescu, precum facu si altii, de a stabili o legatura mai intimă intre densii si poporatiunile, pe cari le privescu că o fractiune a propriei loru familii?

Din Transilvania.

Indolu 18 Iuniu st. n. 1880.

Că inspectoru scolasticu confessionalu in anulu scolasticu 1879/80 mi-am datu tota silinti'a, că pe terenulu invetiamentului amesurat u imprejurilorloru se satisfacu măcaru incătuva prescrise-

loru legei si inaltelor ordine Metropolitanu, a-vându firm'a sperantia a obtiené unu resultatu mai imbucuratoriu decât in anulu trecutu, inse m'am insielatu amaru, pentru că jurisdicțiunile politice respective d. judi processuali cu exceptiunea d-lui jude processuale alu Trascaului Csongrai Domokos, la recercarile facute sub Nr. 267, 317-1879, Nrii 13, 14, 15, 66, 67, 102, 148 ex 1880, nu au luat in drépta considerare prescrisele legei aplicandu-le cu rigore fața cu poporulu renitentu, vediendu că pre asta cale nu mi ajungu scopulu am recercat u sub Nrii 110, 117, 125 ex 1880 pe Ill. S'a Moldovánu Ghergely, inspectore scolasticu reg., se intrevina la comitetulu administrativu, se demande judiloru processuali, că in afacerile, ce se referesc la scoli, invetiamentu, lefile docentiale, se dé mana de ajutoriu; sperandu, că tote se voru indreptă spre folosulu invetiamentului dupace menzionatul inspectore scolasticu reg. pe calea măritului ordinariatu mi-a notificat, că in tote afacerile scolastice densulu te gat'a a dă mana de ajutoriu in consonantia culegile esistente. Cu mine inse s'a intemplatu contrariul si 'mi vineșe credu că in Ungari'a legile nu se aducu, pentru că se se essecuteze cu rigore fața de toti, ci că ele se facu numai pentru ochi lumei europene. Déca statulu séu mai bine dicendo regimulu se interesséza de bun'a crescere si educatiune a poporelor tierii, mai inainte de tote ar' trebuu, că in toti ramii vietiei sociale se intinda poporelor mediuloc de a deveni la o stare materiala mai favorabila, reducendu nenumeratele imposite publice, cari lu deséca pe bietulu omu de tota poterea materiala, si-lu aducu la desperatiune, si se nu pretindu de odata prea multu, căci pretindendu multu nu se face nimicu: Oficiele politice, cand le recerci in afaceri scolastice si le descrii greutatile, recunoscu, că legile scolastice nu se potu aplicá si essecutá in totu cuprinsulu loru fața cu comunele rurale din lipsa midilócelor si totusi a-cesta convictiune a loru castigata din esperiintia nu o aducu la cunoșinti'a celor competinti, că se tindea in comunele rurale numai invetiamentulu de éra; — in acăsta privintia in anulu trecutu am susternutu la ministerulu de culte unu memorandu, aratandu in modu invederatu, că in scólele rurale de pe sate pénă va veni Raiulu pe pamantu nu se poate tiené cursulu de 8 luni cu successu.

In tractulu Indolului s'a inceputu essamene in 16 Maiu si au durat pénă in 30 Maiu a.c. — In scólele din Indolu, Baisior'a, Jar'a, Muntele Baisiorei s'a facutu progressu laudabilu, in Sagagi'a, Pocéga, Belior'a, Schiopi, Magura, Surduci multiumitoru; ia Lit'a, Sâcelu Bicălatu, Cacova, Salsav'a neindestulitoru: in Silvasiu si Saticea nu se presentatu nici unu copilu la essamenu; in Sintu, Hasmasiu, Hasdate nu s'a tienutu invetiamentulu. Pe basea protocóleloru de conscriere in totu tractulu au fostu copii si copile indatorati a frecuentá scol'a 602, din cari au frequentat' o 1/3 parte. Scóla de repetitiune numai in Indolu s'a tienutu regulat. Spre documentarea progressului facutu in scólele tractului se voru susterne la maritulu ordinariatu scisorile copiilor produse la essamenu.

In tractulu Indolului in anulu acesta copii au frequentatu mai neregulat scol'a că in anulu trecutu; casele de scóla nu sunt gat'a in Hasmasiu, Scutu, Silvasiu, docentii abiá si au primitu léléa de jumetate, nu sciu alti domni inspectori confessionali, ce resultatu au obtinutu pe terenulu invetiamentului, dupa ce nu le vine la socotéla se ne contielegem pe calea publicitatii, inse eu potu dice cu tota tarí'a cuventului, că fața cu scólele si invetiamentulu lucrulu din ce in ce merge mai reu...

Ar' trebuu se priveghieze cu totii si inca cu tota tarí'a, că spese zadarnice cu scólele se nu se faca, si aceea numai asiá se poate intemplá, déca amesurat u poterilor materiale se voru tiené scólele in curatienia, provediendu cu lemne de focu, carti, recusite de scrisu si docentii cu tota rigore se voru astringe la implementarea oficiului. Aceea inca nu trebuie se o negam, că multi dintre fratii preoti nu-si impletesc datorinti'a că presiedinti ai Senatelor scolastice, că Directori si Catecheti precum este prescrisu si demandatu prin regulamentulu ex 1876 si numeroase ordinatiuni. In fine am de a dice, că facare omu, care pórta oficiu in statulu bisericescu ori politicu, e obligat u moralmente azi dă tota silintă, că in afacerile oficiose nu numai pe chartia se mérge lucrurile bine, ci sè se arate progressu in realitate.

Petrus Ales. Vlassa,
v.-protopopu.

Dela sinodele eparchicali romane gr. or.

(Urmare.)

Se pune in fine la ordinea dilei raportulu comisunei scolare asupr'a proiectului de regulamentu scólele confessionale gr.-or. din archidieces'a Transilvaniei. — Raportorulu Dr. D. P. Barcianu, la cetera raportului comisunei scolare, propune proiectul se se primésca că basa pentru desbaterea speciale. La desbaterea generala d. Branu Lemeni face urmatoriulu proiectu de conclusu: Modu că pentru organisarea si regularea invetiamantului in intrég'a nôstra provincia metropolitana este deja regulamentul votatu de congressulu bis. in sied. din 23 Oct. 1878 Nr. 293, proiectul consistoriului archidiecesanu, presentatui si totu in acésta materia in sessiunea de facia, dela ordinea dilei si se insarcinéza consistoriului archidiecesanu, că in propria s'a sfera de caritate se iea mesurile necessarie pentru execuția regulamentului congressualu din 1878 Nr. 293 pentru organisarea provisoria a invetiamantului in intrég'a provincia metropolitana avându in acelui consistoriului archidiecesanu a dă organele subalterne instructiuni detaliate pentru agenților scolastice, pe bas'a aceliasi regulamente a statutori planulu de invetiamantu pentru scólele populare cu privire si la art. de lege XVIII din 1879 éra la timpulu seu a face raportu in acelui archidiecesanu despre aplicabilitatea mentionatului regulamentu, precum si eventualele propuneri de modificare său completare ale lui.“ —

Presedintele observa, că parerea d-lui Branu Lemeni este fórt la loeul ei, de órace in regulamentulu din cestiune se afla pe de o parte cum se lucruri contrarie legilor statului, ér' pe de o parte cestiunea scólelor ar' fi regulata prin regulamentul votatu de congressulu din 1878. In acelui acestor'a se incinge o indelungata discussie, care se incheia cu aceea, că sinodulu comisunei propunerei comisunei primesce proiectulu representatu că basa pentru desbaterea speciale. Cu aceasta se incheia siedint'a a XV-a.

Siedint'a XVI s'a tienutu in 8/20 Maiu la 6 sér'a. In acésta siedintia a venit mai antau ordine continuarea desbaterii raportului comisunei scolare, relativu la proiectulu de regulamentu pentru inspectiunea scóleloru gr.-or. romane archidieces'a Transilvaniei. Acestu obiectu in strinsa legatura cu proiectulu de regulamentu pentru scólele poporale se iea dela ordinea de la siedint'a.

Dup'acésta se pune la ordinea raportulu comisunei pentru propuneri: Mai antau vine la desbatere propunerea deputatului Cosma pentru edificarea unei catedrale. Dupa o desbatere indelungata sinodulu primesce urmatórea propunere: „Consistoriulu se insarcinéza a studeá cestiunea edificarii unei biserici catedrale cu toate cele ce aparțin ei dupa ritulu nostru, a-se ingrijí dupa referentele locali de unu locu acomodatu si incătu va putintia se procure una planu detaiatu de edificare cu preliminariul speselor si incătu acestu speselui ar' trece preste capitalulu bisericei catedrale se faca si unu proiectu pentru edificare si de acestea apoi se le asténa sinodului proximul pertractactare.“

Propunerea dep. St. Pecurariu pentru a se tina si imparti intre deputati cu 2 septemani inainte de sinodn tóte ratiociniele si proiectulu de budjetu sinodulu o primesce formulata precum urmeaza: „Consistoriulu se insarcinéza a dispune timitia la timpulu seu a rapórtelor consistoriali si a proiectului de budgetu ce privesce mediulcele proprii a-le archidiecesei cum si a proiectelor de regulamente, a instructiunilor, propunerilor presiale mai momentóse espedandu din tóte acestea de unu exemplariu fiacarui deputatu sinodulu 14 inainte de deschiderea sinodului. —

Preste propunerea d-lu S. Popescu, care cerea marea salarialor asessorilor consistoriali din partea statului, sinodulu trecu la ordinea dilei, de asemenea preste propunerea d-lui Rubinu Patitia, care cerea asternerea unui regulamentu pentru regularea bisericilor sinódelor, comitetelor si epitropielor protopresbiterale, sinodulu trecu la ordinea dilei din considerantele, că regulamentele, cari privesc nor-

mele intregitorie ale statutului organicu cadu in competentia congressului nationalu bisericescu.

Propunerea dep. Ioanu Popea pentru infinitierea unui fondu de pensiune centralu pentru preotimea din archidiecesa, sinodulu in urm'a unei mici discussiuni o primesce formulata cumu urmeaza: „Consistoriulu se insarcinéza cu studeérea acestei cestiuni si eventual'a asternere a unui proiectu de statutu pentru pensiunea professorilor dela institutului Andreianu, despre acestea consistoriulu va raportá in proximulu sinodu. Preste a dôu'a propunere a deput. Ioanu Popea, că preotii inca se infinitizeze reunioni si conferintie sinodulu trece la ordinea dilei, motivandu-si votulu in modulu urmatoru: „Preotimea avându ocasiune a desvoltá o activitate destulu de cuprindetórie intre marginile statutului organicu, éra incătu acésta nu ar' fi de ajunsu nimicu nu o impedeca a infinitá reunioni — sinodulu trece la ordinea dilei preste acésta propunere Siedint'a se incheia la 9 ore sér'a.

Siedint'a XVII se tienu in 6/21 Maiu. In acésta siedintia se fixéza si definesce dupa o indelungata desbatere competenti'a si sfer'a de activitate a asié numitei comisiani generale. Siaodulu decide in privint'a ei urmatórie: „Comisiunea generala indreptatita a face asupr'a obiectelor studete propuneri. cari presentate fiindu sinodului se voru pune la ordinea dilii fara a-se transpune mai antau altoru comisiani.“

Se pune la ordinea dilei alegerea unui asessoru onorariu preotiescu in senatulu scolariu, in locul devenitui vacantu prin móre admin. prot. Moise Toma. Se alege cu 20 de voturi din 34 votanti protopresbiterulu Iuonu Gallu. Punendu-se la ordinea dilei alegerea comisunei generale, se alegu membrii ai acestei comisiani dnii A. Tordasianu, A. Trombitasiu, N. Mihaltianu, D. de Tamasiu, Iacobu Bologa, I. Branu de Lemeni, D. Manole si Dr. D. P. Barcianu.

In urma se pune la ordinea dilei raportulu comisunei financiare, Sinodulu primesce rapotulu asternutu de raportorulu comisunei A. Trombitasiu, că basa la desbaterea speciale. Sinodulu nu face dificultati la aprobaru nici unui punctu din raportulu comisunei, afara de punctulu relativ la edificarea unei locuinte de asupra ghetariului din gradin'a archidiecesana, odinióra Gerlitzi, care dă ausa la o desbatere mai viua. Opiniunea comisunei este a nu se incuiintá propunerea de edificare a consistoriului. Desbaterea asupra acestui punctu se fluesce abia in siedint'a XVIII primindu-se propunerea consistoriului. Dnii dep' An. Trombitasiu, I. Branu de Lemeni, Part. Cosma, I. Baracu, I. Bologa, Trajanu Metianu lénge cari se alatura si Esc. S'a Archiep. si Metrop. insinuau votu separatu contra acestui conclusu alu sinodului. In acésta siedintia se raportéza mai departe in privint'a diverselor hartii ale consistoriului si ale Escel. S. dlui Arch. si Metr. Cea mai insemnata din acestea este harti'a Esc. Sale ddto 24 Aprile 1880 Nr. 1804 prin care recomenda sinodului „unu proiect de statut“ pentru fondulu archidiecesanu, care conformu conclusului sinodulu din 1879 Nr. 49 va purta numele Altetiei Sale imperiale principelui de Coróna „Rudolfu“. Statutulu alaturat este primitu in totalitatea s'a. Pe urma vine harti'a consistoriale Nr. 974 din 1880, prin care se asterne budgetulu A despre mediulcele erariale si budgetulu B despre mediulcele proprii archidiecesane pro 1881. Budgetulu A fiindu in consonantia intre sum'a acoperirilor si a recerintelor se iea spre sciintia, Budgetulu B se pune in desbatere speciale. Timpulu fiindu inaintatui siedint'a se incheia la 9 1/2 ore sér'a.

(Va urmá.)

Impartirea ofrandelor pentru inundati.

(Urmare.)

XXXI.

Processu-verbalu incheiatu in comun'a Mihaleni la 18/30 Aprile 1880 in presenti'a d-lor delegati ai comitetului pentru inundati romanii, instituitu in Brasiovu Nicol. T. Ciurcu si Dr. Aurel Muresianu, a d-lui notariu cercualu Augustin Onitiu din comun'a Mihaleni, a primariului din comun'a Potingani Iuonu Medrea si a juratilor Iuon Gavrila si Petru Iancu.

Presestandu-se inaintea d-lor delegati locutorii cei mai pagubiti si lipsiti din comunitatea Potingani li s'a impartisit pe bas'a constatarei oficiale si a informatiunilor luate urmatórele ajutóre.

Lui George Iancu, Ana Vasilie, Aleșandru Gavrila, I. Gavrila 1. Siofronu, Tanase Medrea 1. Tanase si Todoru Iancu a Vutii

li s'a datu côte 5 fl. (30 fl.) Lui George Nistori 1. Vasile, Ana Anutia, Iuonu Indriesiu, Iuonu Gavrila 1. Lascutiu, Zacharie Dotiu li s'a datu côte 3 fl. v. a. (15 fl.)

Lui Nistori Indreiu, Sofia Anescu, Gavrila Anescu, Petru Mihetiu, Agrim'a Iancu, George Nistoru, Arsenie Nistoru, Petru Iancu a Agrimi, Gligorul Dotiu a Barbori, Gligorul Indriesiu si Iuonu Medrea 1. Iuonu li s'a datu côte 2 fl. v. a. (22 fl.) Lui Petru Iancu a Agrimi despre care s'a constatatu mai tardiu că are multi copii si e seracu i s'a mai datu pe langa cei doi florini inca 3 fl. v. a.

Inainte de a incheia processulu verbalu s'a mai datu la aratarea primariului din comun'a Potingani, că si scóla de acolo are lipsa de cărti pentru copii seraci, sum'a de 10 fl. v. a. in folosulu scólei si s'a inmanatu curatorelui bisericescu Petru Iancu din Potingani.

Cu acésta se incheia processulu verbalu si nrmeza subscriptiile.

(L. S.) Iuonu Medrea Petru Iancu jur. si cur. bis. jude com. si Iuonu Gavrila juratu.

(L. S.) ambii subscripti prin Onitiu not. cerc.

(Va urmá.)

Din memorile lui I. Heliade R.

Georgiu Lazaru.

(Urmare.)

Mai in tómna in acelasi anu, abandona Caragià scănu-nu Domnisi. Beniaminu prin decisi'a guvernului provisoriu său a Kaimacamiei fu alungat din tiéra pentru unu cuvertu, ce a fostu spusu mai nainte la immormentarea Banului Dinu Philippescu. Clasile grecesci de philosophia si de mathematica prin urmare incetaru. Elevii incepuru a distinge, că alta este limb'a helena si alta sciuntie ce se potu invetia prin ori-ce limba. La Beniaminu trecusera Arithmetic'a, o parte din geometria, si côte una alta din philosophia. Lips'a d'r'a unni professoru de a'i conduce pêna in capetu cu côte incepusera, curiositatea de a vedé in practica côte audissera prin theoria din mathematica, atrasera in sanctu Sava pe toti elevii classilor inaintateale schólei helenice domneschi, in capulu cărora era I. Pantale *) ce a murit cu cătiva ani in urma la Paris, Nanesci, Ciornovadeni, Oresci, Darvari, Merisesci, Stephanopoli, Tomesci, Crainari, Malinesci, Theodoru Paladi, Mainesci, Diaconii Davidu, si Isaia, eu mai june de cătu toti in urm'a loru. Acestia implura bancile clasei ce se dicea de ingineria, unde pêna aci nu se vedea de cătu cei nepreparati p a n a c h i d a c i său celu multu c i a s l o v a r i din cari, fara arithmeticica, fara geometria, si cu tóte astea lui Lazaru se cerea a scôte dintr'insii nisice ingineri din capu pena 'n pecioare de p o r u n c i a l a cu vorbele empatic ale tuturor ce nu scie grecescu si vrea a se exprima adico boieresce „t e l i o s t e l e v t e o n, se mii scoti dascale.“

Se bucur'a Lazaru, candu vediu pe Panteli cu cret'a in mana, facéndu pe tabla equatiuni mathematice. Tocană in adeveru cret'a pe tabla, man'a mergea rapede, gur'a ince se impedită, stă locul pentru că atunci se sfortia elevulu de la sine a creá vorbe si phrasii dibuite romaneschi, incurcă din in templare nisice vorbe ce putea veni in gur'a unui inceptoru la sciuntia si care voiesce a exprima intr'o limba cătu a fostu invetiatu in alt'a. Indata atunci Lazaru incepù a traduce cursulu de mathematica dupa Wolf, si de philosophia dupa Kant. In timpu de unu anu elevii veniti din schóiele helenice ajunsera de parte. Pe mosile tieri romane incepura a flutură standardele nouilor ingineri; de man'a jnnilor Romanii incepura se traga triunghiuri in t i l l e s e, dicea Lazaru, căci fostii schólari nu le pricepea. Era o bucuria, se veda cineva copii, unii indreptandu linia cu mo-mai scotindu palari'a, facéndu semnu său strigéndu la d r e p t ' a , la s t a n g ' a ; altii indreptandu si scuturandu lanchiul ce sierpuiá prin ierba, altii asiediandu si nivilandu mass'a. Se tragea linii, se formá triunghiuri, din triunghi in triunghi se formá p l a n u l u său chart'a; compasul incepea a pasi pe charta, si arată stanjini delo o mo-mai la alt'a; lanchiul facea incercarea, si satenii, ce era spre servitii, incepea a'si face cruce minaudu-se, său a'si dă côte si optindu „mhei! dracu e in sticlit'a acea, (acul-magneticu său busol'a ce se veda pe masa, si côte o data nivela), si elu ei face a ghici si a sci côte alea tóte“. Bietulu Lazaru aprindea côte o data pip'a si petrecéndu-si man'a asupra peptului, devenia radiosu de bucuria; lacrimile incepea a se inunda facia.

Nu trecu multu si la mosiele de mesuratore nu mai era nevoie de finti'a de facia a professorului: côte unu elevu doi imprimă serviciulu cu cea mai mare scumpetate. Epitropii dela monastiri, egumenii insusi veniau cu multumire la elevii din sanctu Sava, dandu-le a le scôte copii de pe chartele mosielor monastiresci; pentru că acesti elevi, se in-

*) Desperatul său de nevoi, său dintr'o inmaginatia vivace si minte nu pré tare, innebuli mai anteiu, si apoi se sinucise, tindu si gutulu cu briciul inchis in camer'a să'a, unde mai nainte de a se ucide se asiediese intr'o lada mare unde tineea lemnele.

tielege, lucră eftinu; si calugerii, ear' se intielege, caută se afle cătu se pote de mai eftinu, său si gratis. Elevii lucră eftinu din doue cause: anteu pentru că eră copii, si alu doile pentru că eră romani, si scii, lucru romanescu nu e asia scumpu. Nici unulu nu cere nici altulu nu pré se 'ntrece a pretiui fapt' a romanului.

Me totu mirau o data de mintea mea, candu unui epitoru din Coltiea facendui trei copie de charte, am potutu se iau siése rubiele (dupa pretiurile de astazi 6 lei o rubià, peste tot 36 lei.) Mi se parea, că l'am incelatu de l'am stinsu. Cate o data me mustră cugetulu, si mai desu, dupa cum e omulu, imi faceam planuri si diceam intru sine 'mi, că de 'mi aru cadé mai desu in mana nisce ómeni totu asie de simpli că Epitropulu Coltiei, care se nu scie d'căte parale vasele potu a se duce la o charta, eu m'asiusu face peste puçinu un omu cu capitalasiulu meu, care se tréca si peste o suta lei. — Epitropulu Dinu inse, cine l'a cunoscute, scia se si faca ale sale mai bine de cătu mine: facerea unei charte pe atunci putea trece in conturile monastirei si peste una miie lei.

Elevii lui Lazaru detera invederate probe de zelu si de capacitate. Ephori'a schóleloru incepù a provede spre a inmulti chatedrele romanesci si spre aceasta se tramita cativa juni in Europa spre a se instruì mai bine. Se alesera Parintele Euphrosyn Poteca *) I. Pandeli, C. Moroiu, alu patrulea, eram se fiu eu, ci imi luà loculu S. Marcovici, si remaseiu tocmai la timpulu mesei pe din afara. Eram trist si mai vîrtosu că me credeam că totu omulu, că nimeni nu eră asia că mine mai virtosu pentru că sciam a face si la versuri. Nu trecu multu si 'mi mai trecu intristarea, me mai consolaiu, pentru că me alesera tare si mare dascalu (ci eu diceam professor), de ajutoru lui Lazaru la arithmetică si geometria cu 100 lei pe luna. Me consolaiu, vedi bine, candu vediuiu, că pe fiacare luna aveam u se amu căte unu capitalu ce imi imaginam a mil face incelandu la epitropi si facendu-le charte căte doue rubiele una.

Nu multu dupa acest'a Ephori'a mai asiedià in scól'a romana alte doue catedre, un'a de limb'a latina, si alt'a de cea franesa. Pentru amendoue fù numitu professoru repausatulu Erdeli. Acest'a isi incepù lectiele, si in orele sale de reareatie traduse in romanesc pe Avanlu dela Molivére, si pe Pompeiu dela Corneille, pentru junii Romanii ce se intrecea si ei se faca teatru romanescu pe candu grecii representá pe Agamemnon, Achille, Palyxene, mórtea lui Cesar etc.

Lazaru ajunsese cu philosophi'a in Metaphysica, si fiind că avea si alta lectie de Trigonometrie, clasa de logica, remaséze vacante. Cá sè pôta ajunge si la alti juni ce venira mai in urma spre a ascultá Logic'a, fù insarcinat si cu aceasta clase totu Erdeli. Aceste traduse Logic'a lui Condillac si o predete elevilor sei.

Aceasta supera pe Lazaru, căci se confundá sistemele: se simtia nevoită său elu d'a abandoná pe Kant său Erdeli pe Condillac. Lazaru, cu tóte că cunoscea bine limb'a francesa, — căci traiese multu intre Francesi in armata lui Napoleon, pe care ilu admirá adesea din preuna cu Francesii lni, — ince despre philosophi'a acestora, dicea, că se cuvinese 'si scótia caciul'a (expresia a lui) inaintea celei germane, si prin urma pe Condillac cu totu methodulu lui analyticu nu 'lu avea de unu ce mare in philosophi'a secolului nostru.

Acea logica ince 'si-a datu fructele ei; căci elevii vecchi o copiara, mai vediura si alte căi, si se dusera s'asseulte că auditori de curiositate. Comparati'a ce avura ocazie de a face intre doi philosophi, ii imboldi peste curêndu a se duce că auditori, in domnirea lui Sutzu, candu se implisera bine schólele helenice sub directi'a reposatului Vandalachu. Acésta pe lunga lectiile de literatura inalta cu analysea poetilor heleni, facu unu cursu de Rétorica si de philosophia noua (Ideologia lui Tracy). Iatropolu mai dinainte inco facuse acestu cursu de Ideologia, cum si de mathematicale lui Lacroix. Canele incepuse cursulu de Mathematica traducendu in grecesce pe Francoeur, dà lectiuni asemenea de geologia si de historia naturale. Genadiu, dandu lectiuni, in analysea Oratiunilor lui Demostene, Pentru Coróna si Phylipicele, facu si una cursu splendidu de historia universale. Trei philosophi se audiá in anii aceia pe cathedrele capitalei: Kant, Condillac si Tracy, si trei mathematici: Wolf, Lacroix, si Francoeur. Clasile de Rétorica si literatura inalta avea peste cinci dieci de scholari, deja philosophasati.

Schólele cu adeveratu, afara de a lui Lazaru, nu eră pe atunci patriotică său natională; prin drépta judicata ince a profesorilor de atunci greci, de ilustra memoria in histori'a regeneratiei Greciei, prin lealitatea loru si recunoscinta ce totu deauna aratá către hospitalitatea Romanilor, ajunsera cosmopolite.**) Philosophia infratișe óre cum pe

*) Euphrosyn Poteca, mai nainte de a fi trimis in universitatea de la Pisa, fusese profesor in schóla helenica de incepatori si apoi in santulu Sava pe lunga Lazaru de Geographia. Vomu vorbi aiurea mai multu despre acestu barbatu.

**) Neophit Duca nu era asia: typarindu encyclopedia sa, dà unu proiect către Ephori'a schóleloru, spre a asiedia schóla helenica printr-o satele, si investindu copii sateniloru

elevii Greci cu elevii Romani; căci Grecii incepusera a perdesa a abandonă rugin'a pedantismului vechiu, ce necunoscendu scientiele credea de mare propriezeta ablativii absoluti, farmecul frumusetiei limbei helenice si fanatismulu ce putea acesta insufla celor ce se pascea nu mai intui'sa, incepuse a se retrage si a face locu adeverul i sciintie ielor. Profesorii Greci spunea neincetata in clase că Grecii sunt datori recunoscintia ambelor nóstre tiere, căci acestea mai multu de unu secolu cu mari spese tinura schóle si profesori, spre cultur'a Grecilor, si spre intretinerea limbei lor strabune, si a focului sacru de nationalitate, ce nu putea afila caminu in pamentulu Themistocililor si Leonidilor. Platon era strainu in Helada si afila hospitalitate in cas'a Brancovenilor. — Romanilor ér' le dicea, se fia blandi, demni de parintii si strabunii loru generosi, si urmandu incepulturui lui Lazaru, se căte a 'si regenera nationalitatea.*)

(Va urmá.)

Diverses.

[Legenda de nationalitate] nu numai că esista inca d'r' se si practica. Nu glu-mim, vorbim in seriosu; chiaru primaria capitateli ungare s'a provocatu de curêndu la acésta lega. Nu de multu adeca s'a fostu adressatu primariu (magistratulu) Brasiovului cătra primariu din Budapest'a cu rogarea, că se-i tramita datele asupra lucrarilor de triangulare din capitala. Scrisoarea primariei din Brasovu a fostu inse nemtiésca. Desigur pentru că parintii comunei Budapest'a, caru numai suferu la ei nici teatru germanu se semta provocati. Ei se consultara si gasira, că primariu din Brasovu a calcatu legea si in specialu §-ulu 4 si 22 din legea de nationalitate, care dice, că si oficiale comunale intre sine au se corespunda in limb'a maghiara sau in limb'a protocolara a oficiului, la care se adressá cererea. Limb'a protocolara a Budapestei este cea maghiara si de aceea trebuie se i se scrie in limb'a maghiara. Din cauza acestei primariu din Budapest'a a rescrisul celei din Brasovu, că se 'si faca cererea conformu legei din 1868 in limb'a maghiara si atunci i se va rezolvi cererea. — Se mai dica d'r' cineva, că nu se observéza legea de nationalitate!

[Dr. Brauner.] Marele nationalist boemu Dr. Franciscu Brauner, care impreuna cu Palacky si cu Dr. Rieger a contribuitu mai multu la redescoperirea semtiului national alu poporului cehu, a repausat in 21 l. c. in Prag'a in etate de 70 de ani. Elu a luat parte la tóte actele insemnate nationale ale boemiloru si in urma a fostu deputatu in Reichsrath.

[Expoziția naională industrială în Bucurescii] Societatea "Concordia Romana" din Bucurescii si-a propus a deschide la 1 Septembre a. c. in localulu seu din strad'a Rahovei Nr. 16 o expoziție naională de tóte productele industriale romane, care va durá doue luni. Comissiunea insarcinata cu aranjarea acestei expozițiuni apeláza la toti Romanii, caru se interesáza de viitorul tierei loru, că se concurga din tóte poterile la realizarea acestei intreprinderi salutare pentru desvoltarea industriei romane. Obiectele de expusu se primesc pena la 15 Augustu a. c. Productele ce se voru gasi demne de a fi incuragiate voru fi premiate.

[Filotromanul] Camille Farcy redactorulu diarulu din Paris "La France" a susit de căteva dile in Bucurescii. Elu a aperat in pressa caus'a Romaniei cu caldura. Acuma are de scopu a face o caletoria de studiu in Orientu.

[Un testament neaudit] pena acuma s'a facutu in Vien'a. Henricu Lustig a lasat comunei o suma de 30,000 flor. cu conditiunea, că interesele disei sume să se adaugă la capitalu pena va ajunge la sum'a de 5 milioane fl. Dupa calculele autoritatiloru municipale aceasta con-

aceasta limba, voru ajunge Romanii peste o generatia două a uită astă limba barbară, si a vorbi de a lui Platon Typari spre aceasta si carti inadinsu, vocabularu, dialoguri in limb'a helenica antica.

*) Am auditu o data pe Genadiu in classe dicendu cătra elevii sei: „Copii! blestemul meu ve lasu l'a căti ve veti face dascali, bateti din tóte puterile la Greci phanariotismulu si la Romani ciocoismulu si phanariotismulu si mai multu, căci acesta aci in ambele Principate s'a incubabat, si aci va vră da cele mai funeste resultate. Phanarulu nu va mai fi in Constantinopole, ci in Bucurescii si in Iasi. Aventurierii nostri Romani — căci tóta tiéra din pecate isi are aventurieri sei. — Aventurierii vostri voru intrece o data pe phanarioti, căci — candu se liberă Grecia, nu se dete dreptu de cetatiania Phanariotiloru. La noi ince ajunsera a dirige opinia publica.

ditiune nu se va implini de cătu dupa două sau treisprezece de ani. Sectiunea contentioasa a consiliului municipal din Vien'a, dice „Allg. Ztg.“, a votat primirea acestui legatu si a numit u comisiune, care să se inteleaga cu cass'a de economia, unde se va depune capitalulu.

D. N.

[Emigrati.] Se scrie din New-York, dela inceputulu anului 1880 si pena la 20 ale Maiu, 116,872 emigrati diu Europa au debarcat la Castel Garden: 5677 in Ianuariu; 7904 in Februarie; 21,094 in Martie; 45,578 in Aprilie; 13,063 in prim'a septembra a lui Maiu; 15,512 in enrsulu septembra a dou'a si 7944 dela 15 si pena la 20 Maiu. Din Germania vine celu mai mare contingentu acestui exodu extraordinar al lumei vechi; dupa Germania vine Irlanda, tierile scandinave, Anglia si Scotia. Biroului de plasare, fiindu in stare să ofere de lucru tuturor, care voru să mergă in pările de estu, că cultivatori, 75% din emigrati se ducu in aceste parti; 10% remanu in statele New-York, din care 7% in orasul si ceilalti adeca 15% se imprascia printre osebitele state in centru si in spre sudu.

O rogar confidentiala!

Insuflatoré de respectu sunt si voru ramane totdeauna nisuintele umanitare, caru au de scopu de a aliná lipsele estreme ale orfanilor seraci si parasiți si de a se ingrigi pentru crescerea loru corespondentă. Aceste nisuinte inse 'si atingu scopulu mai multu prin aceea, că se creaza asilu bine organizate pentru acești orfani, caru sunt lipsiti de scutul iubirei parintesci.

De unu asemenea asilu pentru orfanii seraci si a deaverata trebuinta comună catolica a Brasovului si scopulu ce si l'a pusu reuniunea catolica pe unu asilu de orfani (Waisenhaus-Verein) infiintata in Brasovu inainte cu 5 ani, este fundata unui asemenea institutu, care se fia condusu de surori caritative, caru acolo unde se va cere voru asupra'si si ingrigirea bolnaviloru fara deosebire de religiune sau nationalitate.

Pena acumu a succesu a adună căteva mii de florini din contribuiri ale membrilor reuniunei si ale altora si din venitulu baluriloru de binefacere arangiate in mai multe renduri.

Spre a mari acésta suma inca prea modesta, reuniunea voiesce a aranjea o loteria de efecte să in casu, candu s'ar' face multe ofrande in obiecte de valoare, unu "Bazar."

De aceea comitetulu ad hoc alu reuniunei, basatu pe filantropia probata a locuitorilor iubitului nostru orasului natalu, isi ieau voi'a a se adresă cătra acestia si, convinsi fiindu, că adeverata filantropia nu cunoscă departare si granitia, către toți filantropii nobili din afara cu fierbinte rogare: că in vederea scopului de utilitate publică se binevoiesca prin ofrande caritative generoase a face posibila si a sprinigi tineretă loteriei de obiecte, să ar' fi si mai de dorit aranjearea unui "Bazar."

Pentru primirea obiectelor este autorisatu secretariul reuniunei, directorulu scólei normale Wolfgang Roidl (cas'a scóleror rom. cat. Strad'a vamei Nr. 3); aceste se potu ince preda si cassierietei reuniunei, domnei Catarina Temesvári (Strad'a vamei Nr. 616).

La cerere se va cuită indata primirea fiacarei ofrande in specialu.

Unu catalogu generalu alu ofrandelor caritative intrate se va publica la incheierea colectei (15 Augustu a. c.)

Brasovu, 30 Maiu 1880.

2—2

Comitetulu Reuniunei.

Mare

MENAGERIA

cea mai mare din căte se află ambulantă. Ea conține animale din toate pările lumii.

E deschisa pentru publicu dela 8 ore demnei a pena la 9 ore sér'a.

Hranirea tuturor animalelor rapace la 6 ore dupa amédiu.

Totodata se observă că, subsemnatulu dorescă a cumpera unu cane de oi albu si pui (mâlăi) albi de bivol. Cu tóta stimă

PASSOG.

Editoru: Iacobu Muresianu.

Redactoru responsabilu: Dr. Aurel Muresianu.

Tipografi'a: Ioanu Gött si fiu Henricu.